ZÁKLADNÍ HANA-IŠO

Tateru-katači, vertikální forma, škola Ohara

Tato kompozice hana-išo předvádí jakousi kaligrafii omezenou na několik základních linek. „Kresba květem“ tak získává svůj plný význam. Kosatec symbolizuje sílu, vlastenectví a odvahu. Sasanka symbolizuje odevzdání a důvěru. Protichůdný účinek, jaký vyvolává výraz čar narýsovaných kosatcem a světlo okvětních plátků sasanky, připomíná jarní jitro, v němž se odkrývají veškeré možnosti mezi silou a odevzdáním.

Krása hana-išo vyplývá z výrazu materiálů a jejich souladu s nádobou a prostředím. Tyto kompozice se vytvářejí snadno a probouzejí v začátečníkovi radost z tvorby a zušlechťují jeho povědomí o způsobu, jak volně a elegantně kombinovat různé druhy rostlin.

Vyjadřovací síla každé rostliny vyplyne z bedlivého pozorování. Základní podmínkou pro tvorbu krásné hana-išo je úcta k těmto vlastnostem, schopnost nechat se vést tvary a barvami a uvědomovat si vzájemný vztah materiálů. Do těchto prostých a přirozených vazeb se promítá estetická vnímavost každého člověka a jejich pravidelné sestavování umožní získat technické dovednosti nezbytné k tvorbě složitějších kytic.

Materiál
7 listů kosatce žlutého
Iris pseudacorus
2 sasanky
Anemone coronaria
3 kapradiny křídelnice
Pteris cretica

Podložka
1 kulatý kenzan

Nádoba
1 kulatá miska raku

Výběr kombinací je volný a závisí na tom, co chceme vyjádřit: krásu barev, dynamiku nebo křehkost tvarů, atmosféru ročního období atd. Nicméně je třeba hlídat určitou střídmost, pokoušet se vyhledávat krásné linie a rozmísťovat je harmonicky v prostoru. Hana-išo můžeme komponovat v mělkých nádobách (moribana), přičemž jednotlivé prvky fixujeme do kenzanu umístěného uprostřed nebo – u „variací“ – na jedné či druhé straně. Také můžeme použít vysoké vázy (keika), v nichž přijdou ke slovu různé fixační techniky, pomocí nichž prvky drží na svém místě. Zde uváděné kompozice jsou součástí „základní“ hana-išo a obsahují dvě formy: vertikální (neboli tateru-katači) a formu nakloněnou (neboli katamukeru-katači).

Jak postupovat

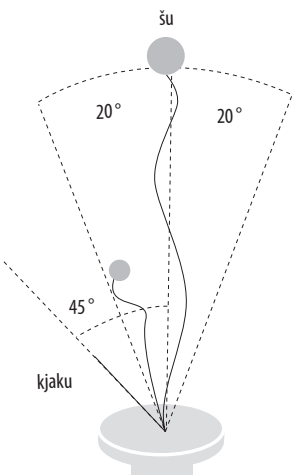

Pohled z profilu
Náklon: šu = 20°, kjaku = 20°.

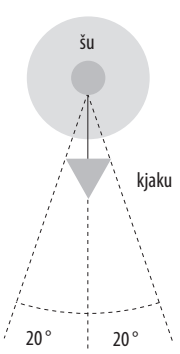

Pohled shora
Odklon: kjaku se může odklonit o 20° doprava nebo doleva vzhledem k šu.

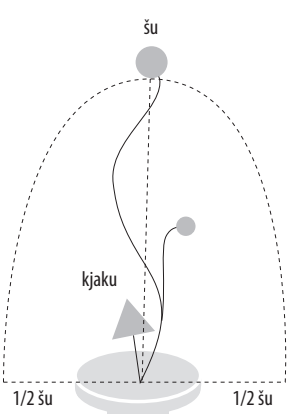

Čelní pohled
Pomocné prvky se umísťují do zóny vytyčené přerušovanou čárou.

Základní formy se skládají ze dvou hlavních prvků (jakueda), které vytvářejí strukturu aranžmá: šu (hlavní prvek) a kjaku (námět). Šu je nejdelším prvkem a definuje expresivní povahu celé vazby. Pomocné prvky (čukan-ši) jsou oporou hlavních prvků a zdůrazňují je. Také mohou sloužit k podtržení hlavních linií a říká se jim doplňkové prvky (aširai). Mohou být stejného druhu jako prvky, jimž tvoří oporu, nebo se od nich mohou lišit. Můžeme použít jeden či více různých typů vegetace, pro začátečníka jsou nejsnazší listy, květy a traviny. Následně se dají používat tenké větvičky. Volně uspořádané rostliny v prostoru rytmizovaném prázdnými místy nabízejí oku různé vjemy díky svému přírodnímu rázu a svému výrazu. Centrální umístění kenzanu dovoluje užití velmi rozdílných nádob: jak vázy navržené školou Ohara, tak předměty každodenního života, jako jsou poháry, misky apod. Volba prostých tvarů a střídmých odstínů dá obzvláště vyniknout kráse barev a jemným detailům každého materiálu.

Ve vertikální formě se rostliny vynořují nad hladinu a vrhají se do prostoru. Obě linie, které definují tuto formu, jsou uchyceny v kenzanu uprostřed nádoby. Nejvyšší prvek, šu, je umístěn vzadu, na středové linii; kjaku, ústřední bod kompozice, je vepředu. Délka šu je volná, ale začínající žáci mohou vzít jako doporučení dvojnásobek průměru vázy plus její výšku. Šu se může odklonit o 20° dozadu či dopředu, doleva či doprava vzhledem k hlavní linii. Kjaku je třetinou šu. K hlavním stonkům jsou volně přidány dva pomocné. Jejich náklon a délku je třeba měnit kvůli rytmizaci prostoru a vytvoření asymetrie. Zajímavé efekty stínu a světla může vytvářet i kolísání v jejich orientaci.

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Podle povahy použité rostliny a typu nádoby může být šu delší či kratší (tenoučké prvky, které jsou pevně vzpřímené, mohou být delší než ty silnější a zkroucené).

1. Poloha šu

Na šu vyberte dvojici kosatcových listů o délce přibližně dvojnásobné, než je průměr nádoby, k tomu přičtěte její výšku. Šu je umístěno vertikálně ke středové linii kenzanu položenému uprostřed vázy a sklání se o 20° dopředu. Vzpřímené linie kosatce zde naplno předvádějí svou vznosnou eleganci.

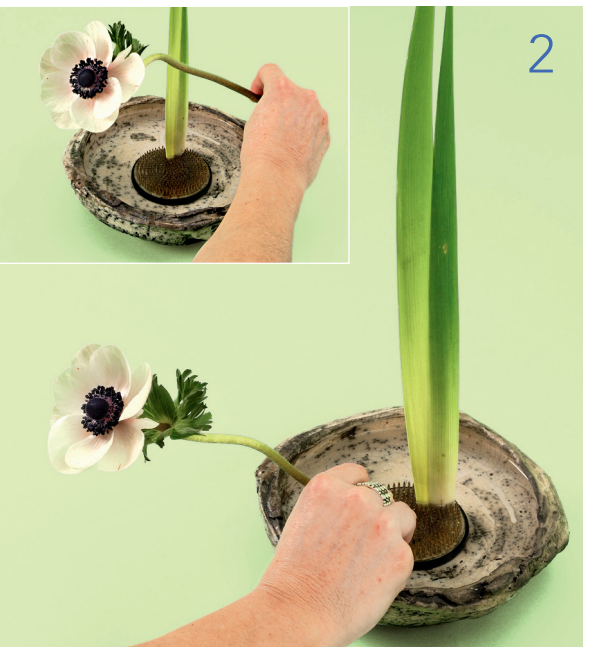

2. Poloha kjaku

Na kjaku vezměte růžovou sasanku, jejíž délka odpovídá 1/3 šu, a umístěte ji dopředu, na středovou linii kenzanu. Nakloněna je o 45° dopředu. Může se odklonit o 20° doleva nebo doprava, aby co nejlépe předvedla krásu materiálu.

3. Poloha horního pomocníka šu

Vertikální držení této linie podpoří dvojice listů o délce přibližně poloviční oproti šu: jde o horního pomocníka šu. Zabodněte listy před šu s mírným sklonem doleva, aby mezi oběma skupinami vznikl volný prostor.

4. Poloha dolního pomocníka šu

Dolního pomocníka šu tvoří další tři volně seskupené listy. Skupina je kratší než ta předchozí a vpichuje se před ni; tato skupina s výraznějším náklonem oživila prostor na pravé straně.

5. Poloha pomocníků kjaku

Jako horního pomocníka kjaku umístíme druhou sasanku. Je delší než kjaku a vepíše se do prázdného prostoru vytyčeného šu a jeho dolním pomocníkem. Umístíme ji za první sasanku, tak aby mezi oběma květy vznikl dialog.

6. Závěrečná úprava

Doplňte zelenou základnu, aby se spojil rostlinný materiál s nádobou a celek působil svěžím dojmem. Právě vzdušná jemnost kapradin vytvoří tuto jednotu a dodá kompozici lehkost. Kapradiny nastříhejte na různě dlouhé části a rozmístěte je u základny vazby, vnesou do kompozice různorodost a zabrání monotónnosti.

MĚLI BYSTE VĚDĚT
Jsou-li materiály zvolené pro kjaku příliš tenké, je možné použít dva pomocníky; pokud jsou prvky výrazné, lze se bez pomocníků obejít.

MĚLI BYSTE VĚDĚT
Základní barvou hana-išo je zelená.

VARIANTA

Jaro je roční období, v němž jako by se vše probouzelo v nekonečném množství různých vjemů. Slivoň odolává krutosti času, ale křehká krása jejích květů připomíná pomíjivost věcí. Něžný růžový pryskyřník a vzdušné kapradiny se pnou nad vodou a vyprávějí o novém ročním období. Z této kompozice dýchá nostalgická atmosféra smíšená s poklidnou něhou.